

Täysistunto

Tiistai 12.4.2016 klo 13.59—20.29

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi asevelvollisuuslain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 44/2016 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään puolustusvaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.

Keskustelu

18.14 **Puolustusministeri Jussi Niinistö** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Suomen puolustusratkaisu perustuu yleiseen asevelvollisuuteen ja koko maan puolustamisen periaatteeseen. Puolustusratkaisumme suuri linja on ollut muuttumaton, ja hyvä niin. Yleisen asevelvollisuuden avulla saamme isänmaan parhaat voimat maanpuolustuksen tehtäviin sekä kykenemme ylläpitämään Suomen puolustuksen kannalta riittäviä sodanajan joukkoja. Vaikka puolustusratkaisumme ei ole muuttunut, niin maailma ympärillämme on. Euroopan ja erityisesti meihin heijastuen Itämeren alueen turvallisuustilanne on tänään hyvin toisenlainen kuin se oli kymmenen vuotta sitten. Jännite on kasvanut ja voimapolitiikka tehnyt paluun.

Kymmenisen vuotta sitten Suomessa toteutettiin perusteellinen maanpuolustuksen lainsäädäntöuudistus. Osana tuota kokonaisuutta uudistettiin myös asevelvollisuuslaki. Laissa säädetään asevelvollisuuden suorittamisesta Puolustusvoimissa niin rauhan kuin myös sodan aikana. Asevelvollisuuslain uudistamisen yhteydessä lakiin tehtiin yksi aiempaan lainsäädäntöön verrattuna merkittävä muutos: ensimmäistä kertaa itsenäisen Suomen historiassa asevelvollisen määräämiselle kertausharjoitukseen asetettiin ennakko aika, kolme kuukautta. Aiemmin tällaista laissa säädettyä enakkovaroitusaikaa ei ollut. Lain perusteissa mainitaan, että määräys kertausharjoituksiin pyritään antamaan jopa kuusi kuukautta ennakoon.

Yhtenä kertausharjoituksen tarkoituksena laissa on mainittu sotilaallisen valmiuden joustava kohottaminen. Jokainen ymmärtää, miten vaikeaa valmiuden kohottamiseksi järjestettävää kertausharjoitusta on ennakoida kolmea tai kuutta kuukautta aiemmin. Reserviläisiä voidaan käyttää valmiuden kohottamisessa kolmella tavalla: kertausharjoituksena, ylimääräisenä palveluna sekä liikekannallepanossa. Kertausharjoitus on tarkoitettu normaaliolojen tilanteisiin, sitä vastoin ylimääräinen palvelus ja liikekannallepano ovat tarkoitettuja poikkeusolojen tilanteisiin. Tällä hetkellä kertausharjoituksen käyttäminen yhtenä vaihtoehtona valmiuden kohottamisessa olisi käytännössä erittäin vaikeaa pitkän ennakkomääräysajan ja toisaalta kertausharjoituspäiville asetetun enimmäispäivämääräajan suhteen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 36/2016 vp

Muuttuneessa turvallisuuspoliittisessa ympäristössä Puolustusvoimilla pitää olla mahdollisuus nostaa joustavasti valmiutta myös normaalioloissa. Mikäli laissa olevien säädösten rajoittamana Puolustusvoimat voisi kutsua reserviläisiä palvelukseen vasta poikkeusoloissa, niin silloin puolustusratkaisumme ei enää toimi.

Arvoisa puhemies! Hallitus esittää muutoksia asevelvollisuuslakiin kertausharjoitusten osalta. Hallituksen esityksessä on kaksi kokonaisuutta. Nämä muutokset koskevat valmiudellisista syistä järjestettäviä kertausharjoituksia sekä kertausharjoituspäivien enimmäismääriä. Hallitus esittää, että valmiuden kohottamiseksi toimeenpantaviin kertausharjoituksiin asevelvolliset voidaan määrätä ilman ennalta määrättyä minimiaikaa. Tällöin kyseessä olisi Suomen turvallisuusympäristössä ilmenevästä tarpeesta johtuva sotilaallisen valmiuden joustava kohottaminen. Päätöksen tällaisesta kertausharjoituksesta tekisi aina tasavallan presidentti Puolustusvoimain komentajan esittelystä sotilaskäsiasioiden päätöksentekomenettelyn mukaisesti siten, että puolustusministerillä on velvollisuus olla läsnä ja lausua käsityksensä sekä pääministerillä on oikeus olla läsnä ja lausua käsityksensä.

Tällainen joustavan valmiuden kohottamistarkoituksessa järjestetty kertausharjoitus olisi poikkeuksellinen toimenpide. Sen tarkoituksena olisi toimia ennalta ehkäisevänä toimenpiteenä turvallisuustilanteen vakauttamiseksi. Samalla se olisi normaaliolojen toimenpide, joka mahdollistaisi joustavan siirtymisen poikkeusolojen toimenpiteisiin. Laissa ei ole tarpeen asettaa mitään enimmäismäärää valmiuden kohottamiseksi käskettävän kertausharjoituksen osalta, sillä päätöksen tällaisen harjoituksen järjestämisestä tekee tasavallan presidentti, ja valtioneuvosto tulee sidotuksi päätökseen vähintään puolustusministerin vaikutuksesta. Itse asiassa laissa säädetty kertausharjoitukseen määrättävien asevelvollisten enimmäismäärä saattaisi joissain tilanteissa olla valmiuden kohottamista rajoittava akilleenkantapä.

Harjoitusta on mahdollista jatkaa ylimääräisenä palveluksena, jos turvallisuustilanne sitä edellyttää. Valmiuden joustavalla kohottamisella pyritään nimenomaan ennalta ehkäisemään tilanteen eskaloitumista, jolloin poikkeusolojen menettelyihin ei toivottavasti enää olisi tarvetta.

Arvoisa puhemies! Asevelvolliset määrätään kertausharjoituksiin Puolustusvoimien toimesta. Määräys voidaan antaa asevelvolliselle kerrallaan 30 vuorokaudeksi, mutta joissakin poikkeuksellisissa tilanteissa voi olla tarkoituksenmukaista jatkaa tätä aikaa uudella määräyksellä. Valmiuden kohottamiseksi järjestettävistä kertausharjoituksista voidaan myöntää vapautusta, jos se on asevelvollisen perhe- tai taloudellisten olojen taikka ammatin tai elinkeinon harjoittamisen takia välttämätöntä. Vapautusperuste sinällään ei ole este saapua palvelukseen, eikä pelkän jätetyn hakemuksen perusteella ole oikeutta jäädä pois harjoituksesta.

Hallitus esittää, että koulutuksellisten kertausharjoitusten enimmäispäivämäärät kaksinkertaistetaan. Eräissä tapauksissa nykyiset kertausharjoitusten enimmäismäärät ovat rajoittaneet asevelvollisten koulutusta uuteen sodanajan tehtävään. Uudet enimmäismäärät koskevat vain rajoitettua osaa reserviä. Muutos vaikuttaisi käytännössä lähinnä vaativampiin erityistehtäviin koulutettuihin asevelvollisiin, jotka ovat yleensä vapaaehtoisesti hakeutuneet kyseisiin tehtäviin. Samalla hallitus esittää, että valmiuden kohottamiseksi järjestettävät kertausharjoitukset ovat kertausharjoitusten enimmäispäivämäärien ulkopuolella.

18.20 **Mikko Savola kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Maailma muuttuu ja myös uhat muuttuvat, ja sen takia myös meidän lainsäädäntömme täytyy muut-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 36/2016 vp

tua. Meillä on yleinen asevelvollisuus ja reserviläisiin pohjautuvat sodanajan joukot, ja jotta me tästä joukosta saamme ketterän, meidän lainsäädäntömme täytyy se mahdollistaa.

Uuden tyyppisiä uhkia olemme Euroopassakin nähneet, ja emme me voi jäädä, mikäli meitä jokin uhkaisi, kolmea kuukautta odottamaan, vaan meilläkin täytyy pystyä toimimaan, ja tämä nopeampi kutsuminen kertausharjoituksiin on siinä erittäin tärkeä asia. On siis hyvä, että tätä lainsäädäntöä edistetään.

Haluaisin kuitenkin kysyä ministeriltä, kuinka tämä laki huomioi reserviläisen oikeudet, kun ei ole oikeutta kieltäytyä kertausharjoituksista. Entä jos on yksinkertaisesti sellainen este, että ei pysty osallistumaan: on yksinhuoltaja, on sellaisessa siviililyössä, ettei voi osallistua? Kuinka tämä tullaan huomioimaan, että tarvittavat kertausharjoitukset pystytään (Puhemies koputtaa) tarvittavien henkilöiden osalta järjestämään?

18.21 Sirpa Paatero sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tähän äskeiseen kysymykseen: ministeri toivottavasti voi vahvistaa, että siinä ensimmäisessä versiossa ei ollut tätä mahdollisuutta kieltäytyä tai saada vapautusta kertausharjoituksista, mutta ymmärtääkseni nyt tässä hallituksen esityksessä tämä on, mutta niin, että se on tiukempi kuin normaalisti kertausharjoituksiin liittyen, mutta joka tapauksessa.

Toinen kysymys on tietenkin se, että kun tässä oli alun perin myöskin tällainen ajattelu, että Puolustusvoimien komentaja voi omalla käskyllään pelkästään, ilman ministeriä, ilman presidenttiä, tehdä tällaisen 25 000 henkilön kutsumisen kertausharjoituksiin, niin minun on pakko tässä kohtaa vielä kysyä, mistä ihmeestä tällainen ajattelu edes voi lähteä, että meillä tämä tapahtuisi ilman kolmikantaista valmistelua, kun meillä ulko- ja turvallisuuspolitiikka on kuitenkin ollut lähtökohtaisesti semmoinen asia, (Puhemies koputtaa) jota ei pelkästään yksi taho määrää.

18.22 Mika Kari sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Sinänsä hallituksen esityksen tavoitteet tarvittavan valmiuden kohottamiseksi ovat oikean suuntaisia. On hyvä, että tähän vanhaan, ennen vuotta 2007 olleeseen asevelvollisuuslain henkeen palataan. Siihen hyvän perusteen antavat myös maailmanpoliittinen tilanne ja ympärillä tapahtuvat muutokset.

Viittaan kumminkin samaan kuin edustaja Paatero tuossa aikaisemmin: lausunnolle läheneessä esityksessä Puolustusvoimain komentajalle annettiin oikeus kutsua 25 000 reserviläistä kertausharjoituksiin. Nyt kuulemiskierroksen jälkeen hallitus on onneksi tätä muuttanut. Tätä muutosta esitti opposition, SDP:n, lisäksi myös keskustan eduskuntaryhmän puheenjohtaja.

Kysyn tässä yhteydessä, kun puolustusratkaisumme on harvinainen ja Euroopasta löytyy 4–5 muuta maata, joilla vastaava järjestelmä on, ja meidän puolustusratkaisumme nojaa yleiseen asevelvollisuuteen ja kertausharjoituksiin: onko, herra ministeri, kertausharjoitusten määrärahat kehyskaudelle nyt varmistettu hallituksen toimesta? Toivottavasti.

18.23 Mikko Savola kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tämä luku 25 000 jäi kummitelemaan tässä keskustelussa silloin, kun tämä lausuntokierrokselle tuli. Itse en tätä niin suurena ongelmana nähnyt, koska siinähan puhuttiin nyt siitä maksimimäärästä, minkä komentaja olisi voinut kutsua. Kun näitä hieman laskee yhteen, niin jos tämä 25 000 miestä ja naista kutsuttaisiin kerralla kokoon, sen kustannuksetkin olisivat jo niin suuret, että ei meillä ole siihen varattua rahaa. Olisinkin kysynyt ministeriltä, kuinka vaka-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 36/2016 vp

vana ja todennäköisenä uhkana olisitte pitänyt sitä, että Puolustusvoimain komentaja ylipäätään olisi yksinpäin kutsunut tällaista joukkoa kokoon. Eikö tässä laissa nyt ole kuitenkin edelleenkin pääasia se, että pystytään nopeammin kutsumaan eikä nyt tuijoteta niitä rajoja siitä, kuinka monta tuhatta miestä nyt sitten on kenenkin kutsuttavissa? Joka tapauksessa on aika pieni todennäköisyys, (Puhemies koputtaa) että näin suuria kertausharjoituksia me heti järjestäisimme.

18.24 Mika Kari sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kansanedustaja, entinen pääministeri Vanhanen omassa kommentoinnissaan tähän asiaan hyvin viittasi näihin ulkopoliittisiin vaikutuksiin, joihinka liittyen toivon, että tämän valiokuntakäsittelyn aikana ei enää palata ikään kuin samaan lähtökohtaan, josta se alkuperäinen hallituksen esitys lähti, koska olen kyllä edustaja Vanhasen kanssa täysin samaa mieltä siitä, että jos me annamme yksittäiselle virkamiehelle oikeuden ottaa 25 000 henkilöä meidän sodanajan joukoista harjoituksiin omalla päätöksellään, me menemme kyllä metsän puolelle.

Pidän hyvänä sitä, että sotilaskäskyasiat hoidetaan niin kuin sotilaskäskyasiat pitää hoitaa ja siinä yhteydessä myös tämän ulkopoliittisen signaalin osalta mukana on tasavallan presidentti ylipäällikkönä mutta myös henkilönä, poliittisena toimijana, johonka myös parlamentti luottaa.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ministeri, vaikka paikan päältä 2 minuuttia.

18.25 Puolustusministeri Jussi Niinistö (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tosiaan näistä valmiudellisista syistä käsketyistä kertausharjoituksista saisi hakea vapautusta samoin kuin muistakin kertausharjoituksista. Edellytykset tosiaan ovat kuitenkin tiukemat, aivan niin kuin edustaja Paatero totesi.

Aivan normaalin menettelyn mukaan ministeriöstä lähti tämä lakiesitys lausuntokierrokselle, otettiin saatu palaute huomioon ja päädyttiin siihen, että on syytä mennä sotilaskäskymenettelyn mukaisesti tässä päätöksenteossa.

Tästä määrästä, 25 000, todellakin luovuttiin. Voisin sanoa, että se on hyvin poikkeuksellinen ellei ainutkertainen tilanne, että tällaista määrää olisi joutunut Puolustusvoimien komentaja käskemään kertausharjoituksiin valmiudellisista syistä.

Sitten vielä edustaja Savolalle, joka kysyi, kuinka laki huomioi reserviläisen oikeudet tässä, kun haetaan vapautusta: Tosiaan on oikeus valittaa, mutta täytyy ottaa huomioon, että nämä henkilöt, jotka lähinnä tulisivat kyseeseen kutsuttaessa valmiutta joustavasti kohotettaessa, ovat varsin nuoria, sanotaanko 20—25-vuotiaita, eli heillä ei yleensä vielä ole siviilissä kovin vaativia tehtäviä tai välttämättä edes lapsia tai perhettäkään, niin että siinä mielessä tämä on enemmänkin teoreettinen kysymys. Mutta vapauttamishakemus sinällään ei itsessään vaikuttaisi tähän kertausharjoitusmääräyksen täytäntöönpanoon, eli pelkän jätetyn hakemuksen perusteella ei olisi oikeutta jäädä pois harjoituksesta, sillä se vaikuttaa joukkokokoonpanon toimintaan, ja kyse on kuitenkin maanpuolustuksesta. Katsottiin tarpeelliseksi hyvinkin tiukka säätäminen tässä suhteessa.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Puhujalistaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 36/2016 vp

18.27 **Lea Mäkipää ps:** Arvoisa puhemies! Yleinen asevelvollisuus ei ole enää Euroopassa kovin yleistä. Meillä Suomessa maanpuolustus nojaa yleiseen asevelvollisuuteen, joka takaa maalle hyvän ja kustannustehokkaan tavan puolustuksen järjestämiseksi. On tärkeää, että puolustusratkaisumme perusta säilyy ja maanpuolustus kuuluu koko kansalle.

Voimassa oleva asevelvollisuuslaki on vuodelta 2007. Silloin lakiin lisättiin vaatimus kertausharjoituskäskyn lähetyksestä asevelvolliselle vähintään kolme kuukautta ennen harjoitusta. Tämä on ongelmallista sellaisissa tilanteissa, joissa tarvitaan nopeaa valmiutta.

Muuttunut turvallisuusympäristö aiheuttaa tarkastelutarpeita erityisesti asevelvollisuuslakiin. Valmiuden tehostaminen ja kohottaminen on perusteltua. Viime vuosina poliittiset kriisit ovat kehittyneet yllättäen ja nopeasti aseelliseksi konflikteiksi, ja Suomessakin on oltava valmius ripeämpään toimintaan, jos tilanne sitä vaatii. Ilkka Kanervan johtama parlamentaarinen selvitysryhmä totesi raportissaan, että toimintaympäristön muutos ja Suomen geostrateginen asema asettavat perusvaatimukset puolustuksen järjestelylle. Suomeen ei kohdistu tällä hetkellä sotilaallista uhkaa, mutta muutokset ovat aina mahdollisia. Suomen sijainti sotilasliiton rajalla ja suurvallan naapurina on otettava huomioon laadittaessa johtopäätöksiä Puolustusvoimien mitoituksesta ja kehittämisestä.

Voimassa olevan asevelvollisuuslain 32 § ei mahdollista Puolustusvoimille riittävän joustavaa valmiuden kohottamista. Nykyisen lain mukaan käsky kertausharjoitukseen on toimitettava reserviläiselle kolme kuukautta ennen harjoitusta ja kertausharjoituksesta voidaan vapauttaa ammatin harjoittamisen, opiskelun, perhe- tai taloudellisten olojen taikka työnantajan tarpeista johtuvasta syystä. Yksi keskeisin muutos lakiesityksessä onkin tämän minimiaikarajan poistaminen, jos harjoituksessa olisi kyse sotilaallisen valmiuden joustavasta kohottamisesta ja kun Suomen turvallisuusympäristössä ilmenevä tarve tätä edellyttäisi. Päätöksen harjoituksen järjestämisestä nopeutetussa menettelyssä tekisi tasavallan presidentti Puolustusvoimain komentajan esittelystä. Puolustusministerin tulee olla päätöksenteossa läsnä ja lausua asiasta käsityksensä, minkä lisäksi myös pääministerillä on oikeus olla läsnä ja lausua oma kantansa. Määräys kyseessä olevaan harjoitukseen voitaisiin esityksen mukaan antaa yksittäisen asevelvollisen osalta enintään 30 päiväksi kerrallaan, ja harjoitus olisi peruttava heti, kun turvallisuustilanne sen sallii.

Arvoisa puhemies! Esitykset on tarkoitettu käyttöön otettaviksi siis ainoastaan poikkeuksellisissa tilanteissa ja nimenomaisesti toiminnan välittömään käynnistämiseen. Näitä ovat erittäin nopeat tilannekehitykset, kuten esimerkiksi hybridiuhat. Kyseessä olisi poikkeuksellinen menettely, jota siis käytettäisiin vain, kun turvallisuuden ylläpitäminen ei muilla tavoin ole mahdollista.

Lopuksi, velvollisuus osallistua kertausharjoitukseen. Nykyisen lain 50 §:n mukaan kertausharjoitusten yhteenlaskettu enimmäisaika on miehistöllä 40 päivää, miehistön erityistaitoa vaativiin ja miehistön vaativimpiin erityistehtäviin koulutetuilla 75 päivää sekä aliupseerilla, opistoupseerilla ja upseerilla 100 päivää. Nyt ehdotetaan, että näitä enimmäisaikoja kaksinkertaistetaan, ja tämä onkin perusteltua, sillä monimutkaistuvat asejärjestelmät vaativat tietyiltä avainasemassa olevilta asevelvollisilta entistä enemmän harjoittelua.

Tähän asevelvollisuuslakiin saamme huomenna paneutua puolustusvaliokunnan käsittelyssä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 36/2016 vp

18.32 **Arja Juvonen ps:** Arvoisa herra puhemies! Suomen puolustuksen toimintaympäristö on muutoksessa. Samalla kun uhkakuvat laajenevat, sotilaallisen voimankäytön mahdollisuus säilyy ja vastaavasti sotilaallista puolustusta tarvitaan edelleen.

Nyt käsittelyyn tulleen esityksen tavoitteena on vastata tällaiseen tarpeeseen. Esityksellä pyritään lisäämään kykyä vastata nopeasti muuttuviin turvallisuustilanteisiin. Keinona tähän esityksessä on kertausharjoituksiin säädetyn nykyisen kolmen kuukauden määräajan poistaminen sotilaalliseen valmiuteen tähtäävän kohottamisen vuoksi. Lisäksi esityksessä ehdotetaan, että kertausharjoitusvuorokausien enimmäismäärät muiden harjoitusten osalta kaksinkertaistettaisiin.

Uskottava puolustus on tärkeää Suomelle. Puolustusvoimien suorituskyky ja sen uskottavuus perustuvat kriisi- ja uhkatilanteessa kykyyn säädellä puolustusvalmiutta joustavalla, tilanteen edellyttämällä tavalla.

Arvoisa puhemies! Hyvä ministeri, esittelitte tuossa äsken hallituksen esityksen ja vastasitte, että tämä kertausharjoituksiin kutsuminen — ymmärsinkö oikein — koskettaisi enimmäkseen näitä nuoria, 20—25-vuotiaita henkilöitä, kun täällä aiheesta puhuttiin. Minä kysyisin tästä kertausharjoitusten ikärajaista, sieltä loppupäästä: Onko koskaan ajateltu, että voitaisiinko niitä ikärajoja sieltä olla nostamassa, vai ovatko ne vain näennäiset? Kutsutaanko yli 50-vuotiaita kertausharjoituksiin, kun tällainen legenda vähän elää ihmisten parissa, että silloin ei enää pyydetä kertausharjoituksiin?

18.33 **Kari Kulmala ps:** Arvoisa puhemies! Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi asevelvollisuuslakia, jonka tavoitteena on lisätä kykyä vastata nopeasti muuttuviin turvallisuustilanteisiin. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi esityksessä ehdotetaan poistettavaksi kertausharjoitukseen määräämiselle säädetty kolmen kuukauden määräaika niiden harjoitusten osalta, jotka järjestetään sotilaallisen valmiuden joustavan kohottamisen vuoksi. Pidän tätä esitystä erittäin tärkeänä ja isänmaallisena esityksenä ja annan sille kaiken tukeni.

Kertausharjoitusvuorokausien enimmäisajat eivät ehdotuksen mukaan koskisi näitä harjoituksia, mutta samalla ehdotetaan, että kertausharjoitusvuorokausien enimmäismäärät muiden harjoitusten osalta kaksinkertaistettaisiin. Kertausharjoitusten määrä onkin ollut edellisen hallituksen päätösten vuoksi minimissään, ja tähän on onneksemme tullut muutos. Sen aikaansaattamiseksi tarvittiin perussuomalainen puolustusministeri.

Mielestäni näiden kertausharjoitusten painopisteen tulisi olla operatiivisten ja alueellisten joukkojen kertaamisessa. Erityistä huolta näen hiljattain perustettujen paikallisjoukkojen suorituskyvyn parantamisessa. Toimintaan on löydyttävä aikaa ja rahaa. Kertausharjoitukset ovat myös uskottavan puolustuksen vuoksi erittäin tärkeitä, eikä niiden merkitystä voi senkään vuoksi liikaa korostaa.

Parlamentaarinen selvitysryhmä totesi raportissaan jo vuonna 2014, että Suomen toimintaympäristön muutos ja geostrateginen asema asettavat perusvaatimukset suomalaisen puolustuksen järjestelyille. Vaikka Suomeen ei kohdistu tällä hetkellä sotilaallista uhkaa, muutokset ovat hyvinkin mahdollisia. Suomen sijainti sotilasliitto Naton ulkorajalla ja Venäjän naapurina on otettava aina huomioon laadittaessa johtopäätöksiä Puolustusvoimien mitoituksista ja kehittämisestä. Maantieteelliselle sijainnillehan emme voi mitään.

Varuskunnat sijoitettiin aikaisemmin geopolittisesti varsin tarkasti mietittyihin kohtiin Suomessa. Puolustusvoimien uudistuksen myötä varuskuntaverkko harveni, ja maakunnista ilman varuskuntaa ovat tällä hetkellä erittäin isänmaalliset maakunnat Pohjois-Karjala

Pöytäkirjan asiakohta PTK 36/2016 vp

sekä Etelä-Pohjanmaa. Pidän asiaa edelleen päättäjiltä erittäin epäisänmaallisena tekona. Varuskunnat ovat tärkeitä maakunnille. Ne pitävät yllä maanpuolustustahtoa, ja reserviläisille ja maanpuolustusjärjestöille ne ovat luontaisia harjoituspaikkoja.

Edellä mainittu selvitysryhmä painotti, että vain yleisen asevelvollisuuden avulla Suomessa saavutetaan riittävä laatu ja määrä sijoituskelpoista reserviä sodanajan tehtäviin. Yleisessä asevelvollisuudessa rakennetaan samalla yhteiskunnalle tiedollista ja taidollista perustaa kriisiajan haasteista selviämiseen. Valitettavasti monet muut eurooppalaiset maat eivät tätä ole ymmärtäneet. Esimerkiksi Ruotsissa on ammattiarmeija, jolta ei voi kovin paljon odottaa kriisin hetkellä. Ukrainassa laiminlyötiin omien puolustusvoimien kehittäminen, ja tuloksen olemme huomanneet. Naapurimaassa Virossa on sentään ymmärretty maanpuolustuksen merkitys Venäjän naapurina.

Myös Suomessa puolustuksen toimintaympäristö on muutoksessa. Säästövuodet tekivät suuren lommon Suomen puolustukseen, ja asian palauttamiseen edes lähtötasoon menee useita vuosia. Samalla kun uhkakuvat laajenevat, sotilaallisen voimankäytön mahdollisuus säilyy ja vastaavasti sotilaallista puolustusta tarvitaan edelleen. Vaikuttamisen keinot monipuolistuvat, ja puolustuksella tulee kyetä vastaamaan sekä perinteiseen sodankäyntiin että erilaisiin voimankäytön keinojen yhdistelmiin.

Viime vuosien paikalliset ja alueelliset poliittiset kriisit, joihin on liittynyt asevoiman käyttöä, ovat tapahtuneet yllättävästi ja nopeaan, vain muutamien päivien tilannekehityksen jälkeen. Suomen on varauduttava kriiseihin entistä nopeammin. Tämän lakimuutoksen esitykset on tarkoitettu käyttöön otettaviksi ainoastaan poikkeuksellisissa tilanteissa ja nimenomaan toiminnan välittömään käynnistämiseen. Kannatan lakimuutosta.

Edustaja Juvonen tuossa kysyi edellisessä puheenvuorossaan, onko yli 50-vuotiailla mahdollisuus päästä kertausharjoituksiin. Voin tässä vaiheessa todeta, että kyllä on, minulle on kutsu tulossa. Kiitän siitä jo Pohjois-Karjalan everstiä.

18.38 Mika Kari sd: Arvoisa herra puhemies! Kuten aikaisemmin sanoin, pidän hyvin kannatettavana näitä muutoksia, joita tähän hallituksen esitykseen 44 sisältyy.

Edellisen hallituksen aikana tässä eduskunnan salissa käytiin hyvinkin laajaa puolustuspoliittista keskustelua neljän vuoden ajan ja myös tästä edellisen kauden kertausharjoitusten määrärahojen tason laskusta, varuskuntaverkostosta ja niin edelleen. Jaettiin monesti näkemyksiä hallituksen ja opposition välillä hyvin samansuuntaisesti. Ne ratkaisut, joita tuolloin tehtiin, olivat sen ajan ratkaisuja, ja tänä päivänä pitää tehdä uusia ratkaisuja. Näiden ratkaisujen pohjaksi antaa hyvän, vahvan teräsbetonipohjan edustaja Kanervan viime kauden loppupuolella johtama parlamentaarinen työryhmä, johon edustaja Kulmalakin tässä viittasi.

Harjoitustoiminta tarvitsee lakipohjan mutta tarvitsee myös rahoituksen. Ja uudistan sen kysymyksen, jonka tuossa aikaisemmin kysyin ministeriltä: onko tälle kehyskaudelle nyt varmistettu, että kertausharjoitusten tasosta, noin 17 000 vuorokaudesta, pystytään myös jatkossa pitämään kiinni? Koulutettu reservimme on meidän puolustusjärjestelmämme ydin, ja koulutetulla reservillä pystymme tarvittaessa puolustamaan omaa maatamme ja luomaan vakautta myös puolustuspoliittiseen ympäristöömme.

Vielä ministerille sellainen kysymys, kun lainsäädäntöä uudistetaan nyt näiden harjoituspäivien osalta, ja viittasin myös tähän rahakysymykseen: olisiko tällaisen yleisen puolustuspoliittisen keskustelun kannalta myös tarpeellista ikään kuin myös hieman rauhoitella tällaista julkista keskustelua — koska usein tuolla ihmisiä tavatessa tulee esille ih-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 36/2016 vp

misten huoli (Puhemies koputtaa) ihan jopa sodasta tai suurista konflikteista — että pysyttäisiin tässäkin asiassa tolkun tiellä?

18.40 Esko Kiviranta kesk: Arvoisa puhemies! Asevelvollisuuslain uudistuksella nostetaan Puolustusvoimien toimintavalmiutta vastaamaan nykyaikaista sotilaallista uhkakuvaan, jossa aseellinen konflikti on alkanut erittäin nopeasti tilannekuvan muuttuessa. Tämän vuoksi on tärkeää, että pystymme nopeasti vastaamaan maahamme kohdistuvaan uhaan nostamalla omaa valmiuttamme. Asevelvollisuuslain muutoksessa esitetty nopea palvelukseen otto on samalla myös selvä signaali siitä, että maamme puolustuskky on uskottavalla tasolla ja kykenemme tarvittaessa vastaamaan maahamme kohdistuviin uhkiin riittävän nopeasti. Myös kertausharjoituspäivien maksimimäärän lisääminen tukee sekä Puolustusvoimien että Rajavartiolaitoksen toimintaa yhteiskuntamme turvaamisessa näiden saadessa tarvittaessa tehtäviinsä paremmin koulutettuja reserviläisiä.

Sotilaallisen uhan muodostuessa on oltava mahdollista riittävän aikaisessa vaiheessa käskeä palvelukseen Puolustusvoimien ei-vakituisissa palveluksissa olevat henkilöt, kuten myös Puolustusvoimista muualle töihin siirtyneet entiset sotilashenkilöt. Samaan aikaan myös sitoumuksen tehneet maakuntajoukot tulee käskeä palvelukseen. Näin mahdollistamme riittävän osaamisen tason maanpuolustuksessa, mikä mahdollistaa joukkojen nopeaan valmiuteen asettamisen kansainvälisen tilanteen niin vaatiessa.

Arvoisa puhemies! Suomen tilanne on tällä hetkellä rauhallinen, eikä maahamme kohdistu sotilaallista uhkaa. Pitämällä huolta maanpuolustuksesta sekä tekemällä nyt valmiuteilla olevan asevelvollisuuslain muutoksen kaltaista kehitystyötä vähennämme samalla maahamme kohdistuvan sotilaallisen uhan mahdollisuutta.

18.42 Mika Raatikainen ps: Arvoisa herra puhemies! Hallituksen esitys asevelvollisuuslain muuttamiseksi on tarpeellinen tilanteessa, jossa maamme uhkaavien sekä ulkoisten että sisäisten konfliktien ja hybridiuhkien riskit ovat kasvaneet. Turvallisuustilanteen muutokset tapahtuvat nykyään erittäin nopeasti. Meidän on kyettävä vastaamaan tilanteeseen. Esimerkiksi tänään suojelupoliisin edustaja on Vantaan Sanomissa todennut, että Suomeen on muodostumassa radikaali-islamistien piiri tai verkosto — yhtenä esimerkkinä siitä, mitä voi tapahtua ja parhaillaan ilmeisesti tapahtuu.

Hallituksen esitys on kaikilta osin hyvin valmisteltu. Puolustusvoimien valmiuden säätelyssä tärkeimpiä termejä ovat valmiuden tehostaminen ja valmiuden kohottaminen. Valmiuden tehostamisessa on oleellista, että puolustushallinto pystyy toteuttamaan valmiuden säätelyä aidosti omilla päätöksillään. Asianmukaiset operaatiokäskyt tulee laatia mahdollisimman ennakoivasti puolustushaaroittain ja aselajeittain. Valmiutta kohotettaessa toimivaltuuksien osalta täytyy välttää tilannetta, jossa byrokratia voi muodostua hidasteeksi. Suunnitelmien tulee olla mahdollisimman pitkälle vietyjä niin, ettei tilanteen tullessa päälle ole enää tarvetta perustaa porina- tai diskuteerausryhmiä, jotka olisivat vain esteenä nopealle päätöksenteolle ja johtamiselle. Tuntemattomassa sotilaassa sanottiin muistaakseni, että etutikki on puoli voittoa, ja se pätee tässäkin täysin.

Valmiuden kohottamisen toimenpiteiden pitää perustua riittävään ennakoivaan tiedusteluun, jolloin myös valmiuden säateleminen ja valmiuden kohottaminen perustuvat mahdollisimman tarkkaan tilannekuvaan. Tiedustelulainsäädäntöä on kehitettävä kansainväliselle tasolle. Tällä hetkellä siinä on melkoisia puutteita varsinkin verkkotiedustelun osalta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 36/2016 vp

Valmiuden kohottamiseen tähtäävät toimenpiteet on aloitettava ennen kuin Suomeen kohdistuu huomattava uhka. Sotilaallinen puolustuksemme perustuu reserviläisarmeijaan, jonka taisteluihin lähetettävät joukot on ensin harjoitettava niille suunnitelluissa kokoonpanoissa. Valmiuden joustava kohottaminen edellyttää, että tarvittaviin toimenpiteisiin voidaan ryhtyä nykytilaa helpommin jo ennen ylimääräiseen palvelukseen kutsumisen edellytysten täyttymistä. Nykyinen lainsäädäntö on liian kankea eikä tarjoa riittäviä keinoja tähän. Lainmuutos mahdollistaa tarpeeksi tehokkaat ja joustavat keinot.

Kertausharjoitusvuorokausien enimmäismääriä ehdotetaan kaksinkertaistettavaksi. Vuorokausien nostaminen merkitsee sitä, että mahdollisuus todelliseen perusyksikkö- ja joukko-osastotoimintaan on saavutettavissa tehokkaalla koulutuksella ja ajan tasalla olevalla varustuksella. Harjoitus tekee mestarin — yksinkertaista ja totta myös tässä kohtaa.

Yhteiskunnan toimivuuden turvaaminen onnistuu joukoilla, jotka ovat hyvin koulutettuja. Yhä vaativampi teknologia edellyttää harjoittelua enemmän kuin ennen. Siksi on tarpeellista kouluttaa joukkoja ja ylläpitää osaamista. Se on mahdollista vain lisäämällä kertausharjoitusten enimmäisaikoja.

Arvoisa herra puhemies! Emme tiedä vielä, minkälaisia paineita kohdistuu rajoillemme kesän lähestyessä, mutta jokainen ymmärtää, että se voi tuoda tullessaan uusia turvapainehakijatulvia, ja tilanteen kärjistyessä meillä tulee olla valmius tehokkaampaan rajavalvontaan ja sen ohella myös valtakunnan alueellisen koskemattomuuden turvaamiseen. Puolustusvalmiuden vaatiessa rajajoukot tai niiden osia voidaan tasavallan presidentin asetuksella liittää Puolustusvoimiin. Tämä on tarpeellista, kun valtakunnan alueelle kohdistuu suoranaista sotilaallista voimankäyttöä ja rajaturvallisuustehtävän hoitaminen vaarantuu. Rajajoukoissa on reservissä olevien asevelvollisten lisäksi paljon Rajavartiolaitoksen virassa olevaa henkilökuntaa. Rajavartiolaitos vastaa omien sodanajan rajajoukkojensa kertausharjoituksista. Käytännössä kuitenkin Puolustusvoimat määrää asevelvolliset suunnitelman mukaisesti Rajavartiolaitoksen kertausharjoituksiin, varustaa joukot ja vastaa reserviläisten kustannuksista.

Maamme puolustus perustuu yleiseen asevelvollisuuteen, joten valmiuden tehostaminen ja kohottaminen ovat aivan ratkaisevassa asemassa kansallisessa puolustuksessamme. Vain yleisen asevelvollisuuden avulla voidaan Suomessa saavuttaa riittävä laatu ja määrä sijoituskelpoista reserviä sodanajan tehtäviin. Samalla turvataan yhteiskunnalle tietotaito, jolla selvittää kriisiajan haasteista.

Hallituksen esitys parantaa yhteiskunnallista valmiutta, mikä on hyödyllistä koko yhteiskunnalle. Esitetyt muutokset turvaavat yhteiskunnan toimintaa. Ja lisäksi vielä erityiskiitokset puolustusvaliokunnalle, missä hyvässä hengessä näitä asioita ollaan pohdittu. — Kiitos.

18.47 Thomas Blomqvist r: Värderade herr talman! Helt kort så vill jag bara säga att jag tycker att det här är ett lagförslag som är motiverat, och jag är också glad för att det har gjorts ändringar från det första utkastet i enlighet med de kommentarer som har kommit in.

Herra puhemies! Lyhyesti vain toteaisin, että tämä on tarkoituksenmukainen muutosehdotus, joka sekä tuo joustavuutta että nostaa meidän omaa valmiuttamme. Olen ilolla pannut merkille, että tässä on huomioitu myös niitä lausuntoja, mitä esitysluonnokseen tuli, ja olen erityisen tyytyväinen siitä, että tässä päätöksestä harjoituksen järjestämisestä on tehty sel-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 36/2016 vp

lainen esitys, että sen tekee aina tasavallan presidentti sotilaskäskyasioiden päätöksentekomenettelyssä puolustusministerin myötävaikutuksella, ja se on hyvä asia. — Kiitos.

18.48 Reijo Hongisto ps: Arvoisa herra puhemies! Kun lakiin esitetään merkittävää parannusta, niin mieleen tulee ensin ajatus, että miksei tätä olla jo aikaisemmin huomattu ja tehty. Näin ainakin minulle kävi tätä lakiesitystä lukiessa.

Esitys asevelvollisuuslain muuttamiseksi on mielestäni käänteentekevä uudistus sodan jälkeisessä puolustushallinnon historiassa. Lakiesitys mahdollistaa tarvittavien joukkojen nopean perustamisen suojaamaan yhteiskuntaa ja yhteiskunnan elintärkeitä kohteita terrorismia ja tuholais toimintaa vastaan. Se mahdollistaa myös kybervastatoimintakyvyn moninkertaistamisen, koska valitut osaajat, nämä kansankielellä kutsutut nörtit, voidaan käskä palvelukseen nopeasti estämään tietojärjestelmien kaatumisen, suorittamaan niiden elvyttämisen ja palauttamisen. Esitys helpottaa myös virka-avun antamista muille viranomaisille ja erottaa valmiustehtäviin käytettävät kertausharjoituspäivät koulutukseen liittyvistä kertausharjoituspäivistä. Kaiken hyvän lisäksi esitys tulee kaksinkertaistamaan reserviläisten kertausharjoituspäivien määrän. Kertausharjoituspäivien määrästä on monta kertaa tässä salissa ollut puhetta, ja näin voi todeta, että ministeri Niinistö on toiminut tässä asiassa erinomaisesti ja kyennyt lisäämään näitä kertausharjoituspäiviä. Siitä jämerä kiitos ministerille.

Reservin esiupseerina kiitän hallitusta ja puolustusministeriä tästä käänteentekevästä esityksestä ja annan sille kaiken tukeni. — Kiitoksia.

18.50 Mikko Savola kesk: Herra puhemies! Kuten jo aikaisemmin keskustelussa totesin, tämä on kannatettava lakimuutos. Meillä on ehkä nykypäivän mittapuussa ainutlaatuinenkin järjestelmä Suomessa, yleinen asevelvollisuus ja reserviläisiin pohjautuvat sodanajan joukot. Se, että me uudistamme lainsäädäntöämme ja teemme siitä nykypäivän mukaisen, on vain ja ainoastaan hyvä asia. Kun näin teemme, niin sillä on myös psykologinen vaikutus, sillä on ennalta ehkäisevä ja vakauttava vaikutus koko meidän puolustusjärjestelmäämme. Kukaanhan meistä ei halua, että koskaan sitä pahinta sattuisi, ja sen vuoksi meidän täytyy kaikessa myös toimia niin. Suomalaiset sotilaat ovat osaavia. Kansainvälisissä tehtävissä meidän sotilaamme saavat kiitosta. Siviiliosaamisen parhaat puolet tulevat niin ikään myös sitten sotilasosaamisen käyttöön, ja meidän tutkimuksemmekin osoittavat, mitä muun muassa maanpuolustustiedotuksen suunnittelukunta vuosittain pitää, että meillä on maanpuolustustahto hyvin korkealla, ja se on hyvä asia.

Herra puhemies! Näistä kertausharjoituksista: Nyt olemme päässeet siihen tasoon, missä nyt pitää vähintään olla. 18 000 reserviläistä pääsee kertaamaan, mutta sen lisäksi on myös vapaaehtoisia kertausharjoituksia, niitä, mitä Puolustusvoimat ostaa MPK:lta ja mitä sitten Maanpuolustuskoulutusyhdistys järjestää vapaaehtoisille. Tässä puhutaan useista kymmenistä tuhansista. Tulevaisuudessa elämme todella tiukkoja taloudellisia aikoja, mutta tämä on kuitenkin meidän kulmakivemme, peruspilarimme, että meillä kertausharjoituksia pystytään järjestämään, aivan kuten edustaja Karikin tässä jo viittasi, ja kysyisinkin ministeriltä näitten määrärahojen perään. Kuinka tämä nyt tulee tänne kehyskauden loppupuolelle mentäessä (Puhemies koputtaa) riittämään, että meillä kertausharjoitukset pystytään kaikin puolin järjestämään?

Pöytäkirjan asiakohta PTK 36/2016 vp

18.52 **Kari Kulmala ps:** Arvoisa puhemies! Yksi, mikä helposti unohtuu, on vapaaehtoiset. Suomessa tarvitaan vapaaehtoista maanpuolustusta, joka on tärkeää, pitkäjänteistä työtä Suomen turvallisuuden ylläpitämiseksi ja edistämiseksi. Suomalaisten kiinnostus vapaaehtoiseen maanpuolustukseen myös naisten keskuudessa on lisääntynyt edelleen. Halu osallistua maanpuolustustyöhön on heidän keskuudessaan ollut aina vahva. Sekä sisä- että ulkopolitiittiset uhkakuvat ovat lisääntyneet kuluvan vuoden aikana, mikä osaltaan lisää entisestään myös naisten aktiivisuutta. Vapaaehtoinen maanpuolustustyö on aatteellista kansalaistoimintaa, jossa kunnioitetaan aikaisempien sukupolvien työtä mutta tunnetaan myös vastuuta Suomen turvallisuudesta. Tähän toimintaan valtiolta on löydettävä vastaisuudessaakin tukea.

Mielestäni Suomessa olisi syytä käydä rakentavaa keskustelua myös kodinturvajoukkojen merkityksestä. Naapurimaa Ruotsissa koko maan kattavien ja noin 22 000 sotilaan vahvuisten kodinturvajoukkojen päätehtävänä on kriittisen infrastruktuurin suojaaminen valmiutta kohotettaessa. Näitä ovat heillä esimerkiksi yhteiskunnan tärkeiden toimintojen turvaamiseen liittyvät kohteet. Kodinturvajoukot voivat antaa myös virka-apua muille viranomaisille rauhanaikana. Tällä hetkellä Suomessa on rauhanaika, mutta esimerkiksi rajun maahanmuuton aikana tarvitsisimme kodinturvajoukkoja, mikäli meillä sellaisia olisi. Mielestäni kodinturvajoukot voisivat koostua esimerkiksi sotilaspoliisikoulutuksen saaneista henkilöistä, koska heillä on siihen sopiva koulutus.

18.54 **Mika Kari sd:** Arvoisa herra puhemies! Eduskunnan puolustusvaliokunnan varapuheenjohtajana ja reservin ylivääpelinä sain tavata viime viikolla Vääpelikillan edustajia täällä Helsingissä. Heidänkin viestinsä oli sama kuin mitä olen saanut kuulla näiltä vapaaehtoisilta maanpuolustusjärjestöiltä jo usein. Osa harjoitustoimintaa järjestetään Puolustusvoimien harjoituksina, kertausharjoituksina maanpuolustustyössä, ja toinen puolisko järjestetään vapaaehtoisen maanpuolustuksen järjestämänä samassa maanpuolustustyössä. Kuitenkin työnantajilla on vapaus harkintansa mukaan antaa työntekijälle vapautusta työtehtävistä vapaaehtoisen maanpuolustuksen harjoituksiin. Onko tähän ongelma-alueelle tulossa jonkunlaista uutta tarkennusta? Viittaen tällä lähinnä siihen, mitä jo aikaisemmin sanoin, että tämän kokonaismaanpuolustuksen näkökulmasta myös maanpuolustusjärjestöillä on merkittävä rooli koko maan suorituskyvyn edistämiseksi.

Ja sitten tuohon edustaja Hongiston kysymykseen, miksi näin hyvää lainsäädäntöehdotusta ei ole aikaisemmin tehty. Niihin kysymyksiin, joita ministerille esitin, lisäisin vielä yhden kysymyksen: Onko niin, että 2007 lainsäädännöstä siirryttiin tähän nyt vielä voimassa olevaan lainsäädäntöön elinkeinoelämän toivomuksen takia? Koska elinkeinoelämä tarvitsee työntekijöitä työpaikoilla eikä sotaharjoituksissa, onko sen takia aikanaan säädetty tämä kolmen kuukauden varoaika ennen harjoituksia?

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ja nyt ministerillä on vielä kokoava puheenvuoro, niin kauan kuin tämä nyt kohtuudella vaatii aikaa — kuitenkin maksimissaan 5 minuuttia.

18.56 **Puolustusministeri Jussi Niinistö:** Kiitoksia, arvoisa puhemies! Kiitos myös kaikille edustajille rakentavista puheenvuoroista yli puoluerajojen. Keskustelu jatkuu ainakin puolustusvaliokunnassa, ja maanpuolustus on yhteinen asiamme.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 36/2016 vp

Yritän vastata esitettyihin kysymyksiin, mutta täytyy heti alkuun tähän edustaja Karin viimeiseen kysymykseen tunnustaa, että en osaa sanoa, mistä syystä tämä kolmen kuukauden varoaika aikoinaan tuli — oliko se elinkeinoelämä vai mikä — mutta tämä asia on selvitettävissä.

Edustaja Juvonen kysyi, kutsutaanko kertausharjoituksiin yli 50-vuotiaita eli onko olemassa jonkinlainen ikäkatto. Ei ole, kuten edustaja Kulmala vastasi omalla henkilökohtaisella esimerkillään, toki harvinaisella sellaisella, koska kyse on kuitenkin kansanedustajasta: ikäkattoa ei ole. Mutta tosiasia kuitenkin on, että jos puhutaan joustavasta valmiuden kohottamisesta kertausharjoituksen muodossa, niin etupäässä nuoria miehiä, toki naisia-kin, kutsutaan silloin. Kuitenkin vaativissa johtajatehtävissä on vanhempia, mutta etulinjassa pääsääntöisesti se on nuorempien puuhaa. On syytä ottaa huomioon, että meillä on rahaa järjestää näitä reserviläisten kertausharjoituksia tällä hetkellä 18 000 reserviläiselle vuodessa, joten rahakin tässä kysymyksessä on esteenä.

Edustaja Karille vastauksena, että tällä kehyskaudella, hallitusohjelmaa noudattaen, on tarkoituksena todellakin pitää tämä 18 000 kertausharjoituksen taso, näin on priorisoitu. Myönnän ensimmäisenä, että tämä määrä ei ole hyvä, se on korkeintaan tyydyttävä, kun ottaa huomioon, että etenkin viime vaalikaudella kertausharjoitukset käytännössä ajettiin minimiin ja syntyi koulutusvajetta ja samaan aikaan esimerkiksi uudistettiin Maavoimien taistelutapa. Mutta joka tapauksessa näillä on mentävä, ja vapaaehtoinen koulutus täydentää tätä Puolustusvoimien antamaa opetusta, aivan kuten edustaja Savola totesi.

Mutta ilman kertausharjoituskutsuakin, virallista sellaista, voivat kaikenikäiset maanpuolustustahtoiset, niin miehet kuin naiset, tehdä työtä vapaaehtoisten maanpuolustusjärjestöjen tarjoamissa puitteissa — esimerkiksi, kuten edustaja Savolakin totesi, Maanpuolustuskoulutusyhdistys tekee tässä suhteessa erityisen hyvää työtä.

Edustaja Kari kysyi, onko syytä rauhoitella yleisöä. Luonnollisesti vastuullisten poliitikkojen on varsinkin niin vakavissa asioissa kuin maanpuolustusasioissa esiinnyttävä vastuullisesti. Ei pidä pelotella kansaa turhan päiten, mutta toisaalta ei pidä lakaista ongelmia maton allekaan, vaan pyrkiä määrätietoiseen työhön Suomen maanpuolustuksen edistämiseksi. — Kiitos.

18.59 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Nyt käsittelyssä oleva asevelvollisuuslain muuttaminen on mielestäni erittäin ajankohtaan sopiva ja erittäin tarpeellinen. Maailma ympärillämme on muuttunut viime vuosina erittäin nopeaan tahtiin. Meillä on asevelvollisuusarmeija, yleinen asevelvollisuus ja alueellinen puolustus, ja tässä kansassa löytyy maanpuolustustahtoa. Tämä lakiesitys, mikä nyt on, hallituksen esitys, joka on tullut eduskuntaan, on erittäin tarpeellinen, ja ihan oikein tätä kolmen kuukauden sääntöä ollaan muuttamassa ja luomassa järjestelmää, joka toimii joustavasti tilanteessa, jossa Suomen on syytä olla omasta turvallisuudestaan huolissaan ja nimenomaan varautua sen pahimman varalle.

Tärkeää on myös se muistaa, että Suomen ulkopolitiikka ja Suomen kansainvälinen yhteistyö lähtee aina niistä Urho Kekkosen aikanaan sanomista viisaista sanoista, että meillä pitää olla ystävät lähellä, aina ystävät lähellä, ja vihamiehet kaukana. Se on silloin aivan oikea tapa ajatella asioita, eli ulkopolitiikka olkoon ystävällistä ja yhteistyöhakuista kaikkiin suuntiin, ja sitten pidetään oma maa kunnossa sillä keinoin, että maanpuolustusasiat hoidetaan hyvin, kertausharjoituksia on riittävä määrä, hyvin koulutettu reservi pidetään aina valmiina ja miehillä ja naisilla, jotka osallistuvat maanpuolustustehtäviin, tai tarvittaessa

Pöytäkirjan asiakohta PTK 36/2016 vp

kovempiinkin tehtäviin, on asianmukainen varustus. Uskottavuus lähtee siitä, että osataan asiat, on hyvää kalustoa ja tahto tehdä töitä. Näillä kolmella asialla Suomi pärjää, ja tämä lakiesitys tukee erinomaisesti tätä tavoitetta.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin puolustusvaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.